MUHAMMED BİN HÜSEYN RUZRÂVERÎ

Hadîs, fıkıh ilimlerinde âlim, edîb ve şâir. Künyesi Ebû Şüca', lakabı, Zâhirüddîndir. 437 (m. 1045)'de Ehvaz'da doğdu. 487 (m. 1094) senesinde Medîne-i münevverede vefât etti. Cennet-ül-Bakî' kabristanına defnedildi. Fıkıh ilmini Şeyh Ebû İshâk Şîrâzî'den, hadîs ilmini ve edebiyat bilgilerini de zamanının âlimlerinden okudu. Amîdüddevle Ebû Mensûr İbni Cüheyr'in azlinden sonra, 476 (m. 1083) senesinde İmâm-ı Muktedir Biemrillah'ın vezirliğine ta'yin edildi. Bir müddet vezirlik yaptıktan sonra, 484 (m. 1091) senesinde vezirlikten azledildi. Kendisine vezirlikten azledildiğine dâir ferman verilince, şu ma'nâda bir beyt söyledi. "Vezirliği üzerine aldığında düşmanı yoktu. Ondan ayrılınca da dostu yok." Vezirlikten azledilince evine çekildi. Kendini tamamen ilmî incelemelere verdi. Sâdece Cum'a günleri, Cum'a namazına çıkıyordu. Halk tarafından çok sevildiği için etrâfı sarılıyor, müsâfeha yapılıyordu. Evinin yakınında bir mescid yaptırdı. Daha sonra eski vatanı Ruzrâver'e, bir müddet orada ikâmet ettikten sonra hacca gitti. Hacdan sonra Medine'de yerleşip, vefâtına kadar orada kaldı.

Vezirliği sırasında dînin emirlerine uyulması ve tatbik edilmesi husûsunda çok titiz davranmıştır. Dünyâ işlerinde de insanlara yardımcı olmuş, kolaylık göstermiştir. Doğruyu yapma ve yaptırma husûsunda sıkıntılara katlanmış, hiçbir kınamaya aldırmamıştır. Hitâbeti çok kuvvetli, yazısı (hattı) güzeldi. Dinde âlim, çok akıllı ve kâmil bir zât idi. Evinde ilmî çalışmalar yapar, Kur'ân-ı kerîm okur, sonra dışarı çkardı. Ayrıca, zengin olup, çok sadaka dağıtırdı. Bir defasında soğuk bir günde, kendisine bir kâğıt parçası verilmişti. Kâğıtta, bir yer ta'rîf edilerek, falan yerde bir ev vardır. Bu evde bir kadın, dört yetim çocuğu ile aç ve elbisesiz oturmaktadır. Yardıma çok muhtaçdır, yazılı idi. Bunu okuyunca bir arkadaşını çağırdı, yiyecek ve giyecek verip: "Onlara yiyecek ve giyecek götür. Yedir ve giydir" dedi. Paltosunu çıkardı ve yemîn ederek, "Onları doyurup giydirmedikten sonra giymiyeceğim" dedi. Arkadaşı gidip, onlara yiyecek ve giyecek verdi. Sonra gelip verdiğini ona bildirdi. Soğuktan titrediği hâlde, o gelinceye kadar paltosunu giymedi. Çok hayır ve iyilik yapan bir zât idi. Vefât edeceği gün, Peygamber efendimizin (aleyhisselâm) kabrine gidip ziyâret etti. Ağlayarak "Yâ Resûlallah! Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde meâlen; "Eğer onlar, nefslerine zulmettikleri zaman sana gelseler de günahlarına Allahtan mağfiret dileseler, Peygamber de af isteseydi, elbette Allahı, tövbeleri ziyâde kabûl edici, çok bağışlayıcı bulacaklardı" (Nisâ-64) buyuruyor. Ben de günahımı, cürmümü i'tirâf ederek huzûruna geldim. Şefaatini umarım yâ Resûlallah" diyerek çok ağladı. Sonra oradan ayrıldı ve o gün vefât etti. Cennet-ül-Bakî' kabristanında, Peygamber efendimizin (aleyhisselâm) oğlu Hazreti İbrâhim'in kabri yanına defn edildi. Şiirlerinin toplandığı bir dîvânı, İbn-i Miskeveyh'in Kitâbü tecârib-ül-ümem ve Teâkıb-ül-ümem adlı eserine bir zeyl yazmıştır.

Şiirlerinden ba’zı beyitlerin tercümesi şöyledir:

“Gözün ağlayıp sızlamasına, kanlı yaşlar akıtmasına
bakmadan ona ceza vereceğim.”

“Göz harama bakmayı terkedinceye kadar, onun tatlı
uykusunu kaçıracağım.”

“Göz beni fitne tuzaklarına düşürdü. Eğer o harama
bakmasaydı, ben sâlim olacaktım.”

“Beni ağlattı, ben de onu ağlatacağım. O baktı ve zâlim oldu.”

“Ey göz, kalb zâlim olmadı. Yaptıklarında haddi de aşamadı.”

“Sen ona hevâ ve hevesin acılarını tattırmadın. Şimdi kalb,
gözyaşıyla senin yüz karanı yıkayıp temizleyecek.”

“Ey göz! Senin bana yaptıklarından, harama baktığından
dolayı kalbimde sana bir düşmanlık var.”

“Ey dostlarım, ömrün büyük bir kısmı sizden ayrı mı geçecek?
Bu çok zor. Eğer vefasız zaman elverir de size kavuşursam,
işte o zaman mes’ûd olurum.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu’cem-ül-müellifîn cild-9, sh. 256

2) Vefeyât-ül-a’yân cild-5, sh. 134

3) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-4, sh. 136